

2. KUGA I RAT (PESTIS ET BELLUM)

Glumci:

Oriana Kunčić - narator
Milivoj Beader - Karot Vitale
Janja Avdagić - plemkinja Čota
Ivan Stošić - plemić Ivan Tobolović

Tekst pripremila:

Sara Renar

Glazba:

Kompozicija inspirirana *Uppon la mi re* (anonimno 16. st.)

Orgulje:

Pavao Mašić

Elektronska glazba:

Sara Renar

Glazbeni aranžman:

Sara Renar

2.

KUGA I RAT
(PESTIS ET BELLUM)

Strahovit utjecaj čestih epidemija kuge i osmanske prijetnje se može vrlo dobro iščitati iz pravnih propisa šibenskog kasnog srednjeg vijeka. Šibenski statut je tako posvećivao mnogo pažnje sanitarno-higijenskim mjerama te su se uredbe i propise po potrebi nadopunjavali.¹ Fragmenti pročitanih oporuka i javnobilježničkih uredbi temelje se na stvarnoj sačuvanoj građi. Primjer protjerane šibenske građanke Stane radi zaraze kugom pokazuje pokušaj gradskih vlasti da riješe problem epidemije kuge izolacijom. Stani je dozvoljen samo jedan svjedok pri diktiranju brevijara oporuke (iako su prema statutu trebala biti dvojica), a čak je i Stanina majka Ruža sa čitavom obitelji prognana iz grada nakon što se saznalo da je Stana oboljela. Interesantno je da je Stana diktirala brevijar u svibnju a preminula tek u rujnu, što pak upućuje da je vjerojatno umrla od neke druge bolesti. Nemogućnost medicinskog dijagnosticiranja tako je odredio tešku sudbinu Stane i njene obitelji.² Umrijeti bez oporuke, posljednje ispovijedi i primanja euharistije u kasnom srednjem vijeku smatralo se s teološkog aspekta vrlo opasnim za spas duše, s čime su bili upoznati svi vjernici. Stoga su i mladi i zdravi ljudi u doba velikih opasnosti sastavljali oporuke. Zanimljivo je da su spomenuti patriciji Čota i Ivan preživjeli epidemiju jer se iz kasnijih iz javnobilježničkih spisa saznaje da su se vjenčali – u Čotinu inventaru Ivan Tobolović, *nobilis vir i civis Sibenici*, spominje se i kao njezin suprug!³ Bitno je naglasiti solidarnost svih stanovnika komune (patricija, građana i seljaka u distriktu) u darivanju za katedralu, osjećaj zajedništva i pripadnosti *civitas sacra* - “svetom gradu”. Šapat koji čujemo na kraju kompozicije hommage je poznatom šibenskom “rebusu” na Dobriću.

¹ D. Milović, G. Milović-Karić: SREDNJOVIJEKOVNI ŠIBENSKI STATUT I BRIGA ZA PROBLEME ZDRAVSTVENE KULTURE, *Acta med-hist Adriat* 2013, 11(1):65-74, Šibenik, str. 71.

² Z. Ladić: Epidemije kuge i zdravstvena kultura u Šibeniku u kasnom srednjem vijeku, *Prihvaćeno: 5. 5. 2021. Izvorni znanstveni rad, str. 52.*

³ Z. Ladić: Epidemije kuge i zdravstvena kultura u Šibeniku u kasnom srednjem vijeku, *Prihvaćeno: 5. 5. 2021. Izvorni znanstveni rad, str. 55.*